

Ե. Օտեանի ժամանակի դէպքերը այսօր այլեւս պատմութիւն են. քէն Ընկ. փանջունիի վերջին մասերը այդ պատմութեան խեղաքիրումն են, մի տեսակ ծուռ հայելին, բայց մենք ի վիճակի ենք միշտը սխալից գտնելու, որոնք ցարենից ջոկելու: Այն ինչ որ մշտնադիտ է ու մընայուն՝ կապրի յաւիտեան Ե. Օտեանի գործում. սուտն ու սխալը կը մեռնեն ժամանակի ընթացքում:

Պատմում են, որ «Առաքելութիւն մը ի Ծաղիկար»-ի լոյս տեսնելուց յետոյ, Սիւնն Զաւարեանը հանդիպելով Ե. Օտ-

եանին՝ բարեկամօրէն ծծծել է ուսը եւ ասել.

– Պ. Օտեան, եթէ ես դրամ ունենայի, փանջունիէդ հինգ հազար օրինակ կը տպէի եւ կը տարածէի մեր բոլոր ընկերների մէջ...:

Մեծագոյն գովեստը, որ Ե. Օտեանը կարող էր լսել իր գործի համար:

Ս. Զաւարեանի բաղձամբը, համեստ սահմաններում, իրագործել են անհ. Գրագ. Բարեկամները: Հասարակութեան կը մնայ կարգալ ու տարածել:

Ս. Վ.

ՅՈՒՍԻԿ ԱՐՔԵՊ. ԶՈՀՐԱՊԵԱՆ՝

«Հայոց Եկեղեցու պատմութիւնը» (ռումաներէն).

Ռումանայի հայ ազգաբնակութեան այն մասը, որ դեռ պահել է ազգային կրօնը, բաժանում է երկու հատածի. հին բնակիչները, որոնք կորցրել են մայրենի լեզուն եւ մինչեւ վերջերս խօսում էին քիւրճերէն, իսկ այժմ սկսում են խօսել ռումաներէն, եւ նորերը, որոնք գլխաւորապէս գաղթած են Թիւրքիայից՝ հալածանքների եւ կոտորածների հետեւանալով: Այս վերջինները պահել են հայերէն լեզուն ւ իրենց զաւակներին, գէթ մասնական շրջանում, տալիս են ազգային կրթութիւն:

Յուսիկ Արքեպ.-ի ներկայ գիրքը պատրաստած է գլխաւորապէս առաջին կարգի հայերի համար, որպէսզի նրանք հասկանալի լեզուով ծանօթանան իրենց ժողովրդի եւ ազգային եկեղեցու անցեալին: Բնականաբար, եեղիմակի նըպատակն է զարթեցնել այդ մարդկանց մարած կամ մարող ազգային գիտակցութիւնը եւ աւելի ամուր կապերով կապել ազգային հաւաքականութեան հետ:

Յուսիկ Արքեպանի ամուրը, նրա գարգացումը և հայ ժողովրդի ու եկեղեցու պատմութեան խորունկ ծանօթութիւնը պէտք չունեն մեկնութեան: Նա տւել է գեղեցիկ կազմած, համաբաշտելի ու յստակ մի գործ, որի բերելիք օգուտը վեր է ամէն կասկածից: Հեղինակը մեծ հմտութեամբ իրար հետ է կապել ազգային եւ եկեղեցական պատմութիւնը եւ առանց գիրքը երկրորդական մանրամասնութիւններով խեղելու, տւել է պարզ ու յստակ պատկերը հայ ժողովրդի անցեալ մակտագրի:

Յուսիկ Արքեպ.-ի ընտրած ուղին – գիտութիւն եւ պատմական մշտնադիտութիւն – լաւագոյն ուղին է հասնելու համար ուժացած եւ ուժացող հայ բեկորների սրտին: Յուսանք որ այս մէկ գործով չի սահմանափակուի նրա աշխատանքը. մնաւ նոր աշխատութիւններ էլ կը տայ ռումանացած հայերի մէջ ազգային զգացումը արթնացնելու համար:

Թ. Զ.

